

NOTERT

FOTO: SIRI JUELL RASMUSSEN

Støtte: Bondelagsleder Nils T. Bjørke håper flest mulig går inn på nettstedet bondevann.no og markerer støtte til landbruket.

JORDBRUKSOPPGJØRET

Ber om støtte til norsk landbruk

* Foran jordbruksforhandlingene ønsker Norges Bondelag støtte fra flest mulig og lanserer derfor kampanjen «Norge trenger bonden». Kampanjen går på nettstedet bondevann.no, og der kan folk vise sin støtte ved å framsnakke bonden via en plakatgenerator, der interesserte kan møte seks utvalgte bønder fra Halden i sør til Kvæangen i nord.

De seks viser ulike deler av dagens landbruk og forteller litt om stedet der de bor og miljøet de lever i.

ROVDYR

Gaupe skutt og dumpet i fjorden

* En gaupe som ble funnet på bunnen av Fættenfjorden i Stjørdal med tau rundt halsen, var blitt skutt og dumpet.

Det viser obduksjonsrapporten av gaupa, ifølge lokalavisen Frostingen.

Dykkere fant gaupa med et tau rundt halsen på bunnen av Fættenfjorden lørdag 1. mars. Til tautet var det knyttet en stor stein. Politiet i Nord-Trøndelag startet etterforskning av saken.

– Konklusjonen er at gaupa er skutt, og at det ser ut som at den har ligget i vannet i flere uker, sier politioverbetjent og miljøkoordinator Rune Sørholt til avisa. ©NTB

INDUSTRI ENERGI

Langer ut mot lønnstillegg

* LO-forbundet Industri Energi reagerer på topplederens lønnstillegg i oljebransjen. I gjennomsnitt økte topp lederne i flere oljeselskaper lønnen med 21,5 prosent i fjor.

Det viser en analyse gjennomført av Det tekniske beregningsutvalget for inntektsoppgjørene (TBU), melder Stavanger Aftenblad.

Leder for fagforeningen Industri Energi, Leif Sande, sier at dette er noe som vil bli diskutert under årets lønnsforhandlinger.

Lørdag ble det kjent at Statoil-sjef Helge Lund har økt årslønnen sin med en halv million samtidig som selskapet kutter andre steder. Flere av de tillitsvalgte gikk ut og krevde Statoil-sjefens avgang. ©NTB

* KLIMAENDRINGER

Matproduksjonen kan bli verst rammet

Klimaendringens konsekvenser for verdens matproduksjon kan ha vært undervurdert. Hetebølger og tørke vil skape alvorlige problemer for jordbruk.

Om én uke presenterer FNs klimapanel (IPCC) en ny, omfattende rapport om konsekvensene av klimaendringene.

Her skjerpes advarslene om hva som kan skje med den globale matproduksjonen, ifølge lekkede utkast som har vært omtalt i flere medier. Bakgrunnen er ny forskning som tyder på at det blir vanskeligere å drive landbruk mange steder i verden de neste tiårene.

En gruppe forskere konkluderte i fjor at verdens jordbruksproduksjon i 2050 kommer til å være 11 prosent lavere enn den ville vært uten klimaendringer.

Samtidig vil jordas befolkning og etterspørselen etter mat øke kraftig. Mange års overforbruk av ferskvann kan forverre vannmangelen som ventes å ramme en rekke viktige jordbruksområder.

– Det er ingen tvil om at problemene som klimaendringene kan påføre landbruket, er blitt undervurdert, sier forskningsdirektør Nils Vagstad i Bioforsk.

– Fått mer kunnskap

Både fagfolk og medier har rettet oppmerksomheten mot andre sider ved klimaproblemet, ifølge Vagstad. Selv om stigende havnivå kan få svært alvorlige konsekvenser, frykter han en enda verre situasjon hvis matproduksjonen rammes hardt.

Tore Furevik, direktør ved Bjerknessenteret for klimaforskning i Bergen, framholder at vi gradvis har fått mer kunnskap om

klimaendringenes konsekvenser for jordbruket.

Det siste tiåret har det vært en rekke ekstreme hetebølger og tørkeperioder i Nord-Amerika, Europa, Russland og Australia. Følgene for jordbruket har i flere tilfeller vært dramatiske.

– USA hadde en veldig varm og tørr sommer i 2012. Da ble store deler av mais- og hveteavlingene ødelagt, sier Furevik.

FN anslår at 825 millioner mennesker i utviklingsland er underernært i dag. I en periode med svært høye matpriser rundt 2008 økte antallet med over 40 millioner, delvis som følge av at avlingene sviktet i Australia og flere andre land.

De kraftige hetebølgene i sei-

ner år har overrasket mange forskere. Samtidig er det bred enighet om at menneskeskapt global oppvarming sannsynligvis har bidratt til utviklingen.

– Klimaendringene har i dette tilfellet skjedd raskere enn modellene våre tilsa. Ekstremene er blitt så mye mer ekstreme enn man trodde bare for noen år siden, sier Furevik.

Utfordringer for jordbruket

Klimamodellene tyder på at tørkeperiodene og hetebølgene vil forverre seg de neste tiårene. I så fall vil også utfordringene i jordbruket bli større.

– Trusselen mot matproduksjonen er den alvorligste konsekvensen av klimaendringene i forholdsvis nær framtid, mener Furevik.

Han får støtte fra Vagstad, som frykter at matmangel kan utløse uro og krig hvis ikke den globale jordbruksproduksjonen holder tritt med etterspørselen.

Mens mange viktige jordbruks-

Fakta

Klimaendringer

* **FNs klimapanel anslår** at den globale gjennomsnittstemperaturen vil stige med mellom 0,9 og 5,4 grader fram til slutten av dette århundret sammenlignet med førindustriell tid.

* **Den globale oppvarmingen** vil påvirke forekomsten av ekstremvær. Hetebølger vil høyst sannsynlig bli vanligere og mer langvarige.

* **Prognosene for lokale** og regionale klimaendringer er usikre. Men det ventes mer regn i mange områder med mye regn i dag, mens mange tørre regioner trolig blir enda tørrere. Kilde: FNs klimapanel

områder kan bli hardt rammet av økende temperaturer, blir effekten trolig positiv i en del nordlige regioner. I Norge ventes det at bøndene vil kunne tjene på klimaendringene.

En annen grunn til at man tidligere ikke var så bekymret for klimaendringene i landbruket, er at planter vokser raskere når CO₂-innholdet i luften øker. Men det er høyst usikkert om denne effekten er sterk nok til å kompensere for hyppigere hetebølger og lengre tørkeperioder.

Vagstad peker i stedet på ny teknologi og nye praksiser i landbruket som kan gjøre det mulig å håndtere klimaendringene.

Å avle fram nye planter som er mindre sårbare for sykdom, hete, tørke eller flom, blir avgjørende. Bedre tilgang til kunstgjødsel kan bli viktig i fattige land. Mye kan også oppnås ved å unngå svinn når mat produseres og fraktes.

ARE FØLI, NTB
redaksjonen@nationen.no

VARSEL
«Trusselen mot matproduksjonen er den alvorligste konsekvensen av klimaendringene i forholdsvis nær framtid.»
TORE FUREVIK
DIREKTØR VED BJERKNESSENTERET

PROBLEMER
«Det er ingen tvil om at problemene som klimaendringene kan påføre landbruket, er blitt undervurdert.»
NILS VAGSTAD
FORSKINGSDIREKTØR I BIOFORSK

Vil ikke påby merking

BURHØNS

Landbruks- og matminister Sylvi Listhaug (Frp) vil ikke påby å merke egg fra burhøns slik det er påbudt i EU.

Merking av eggkartonger er vanlig hvis eggene kommer fra frittgående høner eller er økologiske, men egg som kommer fra burhøns merkes ikke med dette.

– I og med at eggpakkeriene frivillig har tilpasset merkingen slik at forbrukerne har et rimelig godt utgangspunkt for å gjøre informerte valg, ser jeg ikke behovet for å innføre nye regler og mer byråkrati, skriver Listhaug i sitt svar til stortingsrepresentant Sveinung Rotevatn (V), melder VG.

Hun skriver også at de tradisjonelle burene ble forbudt i 2012. Rotevatn mener kartongene

Forenkler: Sylvi Listhaug vil droppe regler om merking av egg fra burhøns. FOTO: NTB SCANPIX

må merkes tydelig hvis forbrukerne skal ha mulighet til å velge hva slags egg de vil kjøpe.

– Mitt påskeønske til Listhaug er hun snur i denne saken og gjør som våre naboland og merker egg fra burhøns. Det er en helt uproblematisk ting å gjøre. Det er bare å gjøre det, jeg skjønner ikke helt hvorfor de haler beina etter seg, sier Rotevatn til avisen. ©NTB

Må ta buss til Snøhetta

REISELIV

Turister til Snøhetta på Dovrefjell bør helst bringes med buss den 15 kilometer lange strekningen fra E6 på Hjerking til turisthytta Snøheim, mener Dovrefjell nasjonalparkstyre.

Arbeidsutvalget i nasjonalparkstyret har vedtatt å si ja til en søknad om kjøring med skyttelbuss helt fram til Snøheim, som ligger 1,5 kilometer innenfor grensen til Dovrefjell-Sunnalsfjella nasjonalpark.

Begrunnelsen for å tillate slik motorferdsel også inne i nasjonalparken er at en ordning med skyttelbuss antas å forstyrre villreinen mindre enn en jevn strøm av turister til fots og på sykkel langs Snøheimveien. Tiltaket gjelder fra uke 26 til

og med uke 40 i årene 2014–2017.

Dovrefjell nasjonalparkstyre har fattet sitt vedtak etter en søknad fra Norsk Villreinsenter Nord.

Det er satt som vilkår at Norsk Villreinsenter Nord av hensyn til villreinen skal bidra til å begrense ferdsel til fots og med sykkel mellom Hjerking og Snøheim. Samtidig blir det påpekt at allemannsretten selvsagt vil gjelde, det vil si at det fortsatt vil være tillatt å gå eller sykle til Snøheim.

Snøheim og Snøheimveien har vært omstridt etter at Forsvaret i 2005 avsluttet bruken av Hjerking skytefelt og startet restaureringen av naturområdet. Den Norske Turistforening fikk etter mye strid tillatelse til å bygge opp igjen og ta i bruk Snøheim turisthytte. Striden om veien pågår fortsatt. ©NTB